

Додаток 2

Перспективне планування занять з формування моральних уявлень, вчинків і культури поведінки дітей старшого дошкільного віку

Перспективне планування занять з формування моральних уявлень, вчинків і культури поведінки дітей старшого дошкільного віку з використанням спадщини В. О. Сухомлинського

Місяць	Вид діяльності	Тема	Мета	Матеріал
Вересень	1. Спостереження	«Квіти у квітнику»	Поглибити знання дітей про квіти; вчити розрізняти їх за зовнішніми ознаками, виховувати естетичні почуття, бережливе ставлення до квітів.	Лійка, мотика.
	2. Бесіда	«Вдячність тому, хто дарує добро»	Ознайомити дітей із поняттям «вдячність»; пояснити, що справжня вдячність до людини-це готовність допомогти їй; виховувати шанобливе ставлення до близьких людей. Формувати базові моральні якості особистості	Оповідання В.О.Сухомлинського «Важко бути людиною»; пелюстки до квітки вдячності.
	3. Дидактична гра	«Приємні слова»	Формувати у дітей морально-вольові якості : дисциплінованість чемність, повагу до оточуючих.	М'яч.
	4. Художня література	«Людина починається з добра»	Продовжувати знайомити з творами В.О.Сухомлинського; розвивати образне мислення дітей, розвивати мовлення, уяву, пам'ять, логічне мислення; формувати почуття доброти, любові до людей, виховувати чуйність, доброзичливість, готовність	Оповідання В.О. Сухомлинського «Прийшли провідати хворого»; ілюстрований матеріал за темою.
			прийти на допомогу і вчити дітей добирати ввічливі слова згідно з ситуацією.	
	5. Гра-розминка	«Ввічливий годинник»	Продовжувати виховувати кращі моральні якості на зразках народної мудрості.	Художнє слово-приказки.

	6. Міні –заняття	«Слова ввічливості на кожен день – чарівні слова»	Продовжувати знайомити дітей з різними формами вітання, прохання, звертання, подяки; вчити використовувати ці форми у спілкуванні з однолітками, зі старшими; виховувати навички культури поведінки.	Ілюстрований матеріал за темою; зразки усної народної творчості.
	7. Хвилинка - роздуми	Українські народні казки : «Коза –дереза», «Лисиця та журавель»	Продовжувати формувати уявлення дітей про морально-етичні норми поведінки; розширювати та поглиблювати знання про позитивні риси характеру та моральні чесноти людини (<i>доброта, щедрість, скромність, чуйність, ввічливість, доброзичливість, працьовитість, миролюбність</i> тощо); вчити дошкільників помічати та характеризувати негативні риси характеру і прояви негідної поведінки оточуючих на прикладі казкових героїв; спонукати	Ілюстрації до відомих казок, сюжетні картинки до теми «Хороші і погані вчинки», кольорові олівці чи фломастери, маски півника і курочки, декорації.
			самостійно робити оціночні судження та аналізувати поведінку інших; сприяти усвідомленню дітьми необхідності дотримуватися соціально прийнятих норм поведінки та моральних чеснот, бути доброю людиною; виховувати культуру поведінки, бажання наслідувати позитивні приклади соціально-моральної поведінки та кращі моральні якості особистості.	
	8. Пальчикова гімнастика	«Стали рано ми на ганок і сказали:	Сприяти розвитку дрібної моторики, а отже, й мови малюка, координації рухів	Шапочки на пальчики.

		«Добрий ранок!»	його рук; закріпити форми вітання, виховувати любов до рідного слова.	
Жовтень	1. Спостереження	«Дерева в осінньому вбранні»	Поглибити знання про осінні зміни в стані дерев; розвивати спостережливість; виховувати естетичні почуття, бережливе ставлення до природи.	Зразки усної народної творчості –прикмети.
	2. Бесіда	«Слухнячки та непослухи»	Формувати у дітей морально-вольові якості: самостійність, чесність, практичні навички серед людей, уміння контролювати свої	Склянки з водою, сіль, цукор, ложечка, люстерка; народні приказки.
			емоції, прислухатися до порад дорослих і друзів; учти поводитися так , щоб не сваритися; виховувати слухняність, розсудливість, людяність, щирість.	
	3. Дидактична гра	«Назви все довкола ласкаво та ніжно»	Продовжувати вчити дітей вживати ласкаві та ніжні слова.	Лялька –немовля.
	4. Художня література	«Скажи людині: "Доброго дня" за В.О.Сухомлинським.	Закріпити слова ввічливості; формувати вміння побудови зв'язних висловлювань на матеріалі малюнків та власного життєвого досвіду. Виховувати взаємоповагу, взаємодопомогу, ввічливе ставлення до однокласників та старших.	Індивідуальні картки.
	5. Гра-розминка	«Привіт –допобачення»	Розвивати інтерес до однолітків; закріпити слова ввічливості .	
	6. Міні – заняття	«Міст миру»	Продемонструвати зв'язок між особистим вибором і впливом цього вибору на інших людей; підвести до усвідомлення того, що кожна людина приходить у цей світ творити добро; Формувати в дітей бажання бути добрими, милосердними, лагідними та привітними до оточуючих, показати	Стікери, маркери, ватмани, зображення глобусів на ватмані; список цінностей і дій; рушники середнього розміру; жовте коло з ватману, різнокольорові промінчики.

			переваги мирного співіснування з іншими людьми.	
	7. Хвилинки - роздуми	«Чужої біди не буває»	«Розширити уявлення дітей про людей з обмеженими можливостями; формувати доброзичливе ставлення до людей з особливими потребами; розвивати почуття емпатії; учити споконвічних правил: не глузувати з калік, не бути байдужими до чужого горя; виховувати доброзичливість, уміння поводитися відповідно до норм моралі.	Ілюстрації «Права дитини»; набір муляжів «Фрукти та овочі»; оповідання В.Сухомлинського «Чого не помітив Федько».
	8. Пальчикова гімнастика	«Місток»	Сприяти розвитку дрібної моторики, а отже, й мови малюка, координації рухів його рук; продовжувати вчити дітей вживати ласкаві та ніжні слова.	
Листопад	1. Спостереження	«За птахами»	Закріпити у дітей поняття про перелітних і зимуючих птахів; розвивати спостережливість; виховувати бережне ставлення до птахів.	Корм для птахів: насіння, пшениця.
	2. Бесіда	«Не хвалися сам, хай тебе похвалять інші»	Узагальнити уявлення дітей про скромність; навчати адекватно оцінювати себе, свої вчинки, звертати увагу на свої недоліки;	Зразки усної народної творчості – прислів'я;
			учити зважати на інтереси інших; виховувати прагнення до саморозвитку, кращі людські якості.	
	3. Дидактична гра	«Що ти скажеш коли...»	Оптимізувати позитивні емоції у дітей, дружнього ставлення; проявляти співчуття, викликати бажання допомогти.	Сюжетні картки морально-етичного змісту.
	4. Художня література	Читання оповідання В. Сухомлинського	Ознайомити дітей з оповіданням В. Сухомлинського та віршем Н Чемерис;	Сюжетні малюнки родини; оповідання В

		«Сьома дочка» та вірша Н. Чемерис «Що таке сім'я?»	учити розуміти зміст творів; розвивати уяву, фантазію, мислення; формувати вміння давати етично-моральні оцінки та судження діям героїв твору за їх вчинки; виховувати любов до матері, повагу до маминої праці.	Сухомлинського «Сьома дочка», та вірш Н. Чемерис «Що таке сім'я».
	5. Гра-розминка	«Хвиля дружби»	Оптимізувати позитивні емоції у дітей, дружнього ставлення, формування у дітей навичок художньої взаємодії, спілкування через найпростіші виражальні рухи, міміку.	Музичний супровід.
	6. Міні-заняття	«Всім допомагати – вірних друзів мати»	Формувати у дітей уявлення про поняття дружби як про найбільшу соціальну та моральну цінність, що передбачає щирість, довіру, взаємну симпатію, взаємодопомогу.	Стікери з іменами всіх дітей групи, повітряна кулька; картки з зображенням різних видів допомоги; кольорові серветки.
	7. Хвилинка - роздуми	«Себе оцінити, кращим зробити»	Формувати в дітей розуміння поняття «бути акуратним»; виховувати уважне ставлення до власної зовнішності; викликати негативне ставлення до виявів неохайності; виховувати дбайливе ставлення до своїх речей.	Коробка з під торта із солодощами, коробка з речами та іграшками, картинки із зображенням предметів, у яких відсутня якась деталь.
	8. Пальчикова гімнастика	«Дружні пальчики»	Сприяти розвитку дрібної моторики, а отже, й мови малюка, координації рухів його рук; розвивати товариські якості.	
Грудень	1. Спостереження	«За роботою двірника»	Поглибити знання дітей про роботу двірника, закріпити назви знарядь праці; виховувати повагу до праці інших людей.	Предметні картинки із зображенням знарядь праці двірника.

	2. Бесіда	«Від краю до краю вам добра бажаю»	Пояснити дітям, що означає творити «добро»; проаналізувати народні казки, в яких добро завжди перемагає зло. Виховувати повагу до різних поглядів і думок.	Сюжетні картинки до казок: «Троє поросят», «Ріпка», «Коза - дерева», «Солом'яний бичок».
	3. Дидактична гра	«Придумай добрий вчинок»	Систематизувати уявлення дітей про добро; поповнювати словниковий запас дітей словами ввічливості.	Повітряна кулька, стікери.
	4. Художня література	«Вірш Р. Завадович «Мій тато» В. Сухомлинський «Сива волосинка»	Ознайомити дітей з творами; учити розуміти зміст художніх творів; розвивати уяву, фантазію, мислення; учити емоційно сприймати зміст оповідання; формувати вміння давати етично-моральні оцінки та судження діям героїв твору за їх учинки; виховувати любов до батьків, повагу до дорослих.	Іграшка Незнайко; сюжетні малюнки.
	5. Гра – розминка	«Хвиля подяки»	Формувати в дітей навичок взаємодії, вдячності; оптимізувати позитивні емоції, творчість дітей.	Музичний супровід.
	6. Міні - заняття	«Кожна дитина – як у намисті перлина»	Розвивати вміння проявляти позитивні емоції, контролювати їх, тренувати вміння слухати інших, вміння висловлювати свою думку, створити доброзичливу атмосферу, розвивати впевненість в собі.	Різнокольорові повітряні кульки, іграшка – сова.
	7. Хвилинки - роздуми	«Щоб добробут мати треба добре працювати»	Продовжувати формування людських чеснот; довести, що основою життя є праця; вчити дітей долати вади, лінощі зокрема;	Перлини народної мудрості - прислів'я, загадки.
			виховувати дітей на народних звичаях і традиціях.	

	8. Пальчикова гімнастика	«Хатинка»	Сприяти розвитку дрібної моторики, а отже, й мови малюка, координації рухів його рук; продовжувати вчити дітей вживати ласкаві та ніжні слова.	
Січень	1. Спостереження	За рослинами в куточку природи	Поглибити знання дітей про назви кімнатних рослин, особливості будови; розвивати спостережливість; виховувати бережне ставлення до природи.	Лійки, мотики.
	2. Бесіда	«Чекаємо гостей»	Уточнити знання дітей про правила поведінки за столом; формувати навички сервірування столу; прищеплювати культурно-гігієнічні навички під час приймання їжі; розвивати вміння зосереджено слухати та розуміти зміст оповідання; осмислювати поведінку героїв; закріплювати вміння дотримуватись норм культури спілкування; виховувати бажання бути вихованими та культурними.	М'яч, предмети посуду, скатертина, стіл; картинки із зображенням посуду; оповідання В. Сухомлинського «Наїлися, встали і пішли».
	3. Дидактична гра	«Хто який?»	Сприяти формуванню морально – вольових якостей; навчати правильно оцінювати вчинки людей.	
	4. Художня література	Слухання вірша А. Костецького «Добрий сніговик» та оповідання В. Сухомлинського «Лижі й ковзани»	Учити дітей емоційно відгукуватися на образний зміст; формувати вміння виражати емоційний стан голосом, мімікою; спонукати до висловлювання до прослуханих творів, до вчинків героїв; виховувати вдячність батькам за подарунки, доброзичливість та почуття дружби.	Іграшкова снігова баба; картинки із зображенням предметів для зимових розваг.
	5. Гра - розминка	«Ми веселі діти»	Продовжувати розвивати вміння проявляти позитивні емоції, виховувати	М'яч.

			доброзичливість, повагу, любов до себе і оточення.	
	6. Міні - заняття	«Менше обіцяй – більше роби»	Учити дітей доводити розпочату справу до кінця, учити передбачати результат; виховувати почуття поваги до своєї праці, викликати бажання працювати, допомагати старшим.	Лялькова кімната; листки з незакінченим малюнком , олівці.
	7. Хвилинки - роздуми	«Не слово красить людину, а добрі справи»	Вчити дітей обов'язковості, дотримуватись даного слова, не «кидати» слова на вітер;	Ілюстрований матеріал за темою, прислів'я,
			виховувати почуття відповідальності.	оповідання В.Сухомлинського «Красиві слова і красиве діло».
	8. Пальчикова гімнастика	«Добрий день»	Сприяти розвитку дрібної моторики, а отже, й мови малюка, координації рухів його рук; продовжувати вчити дітей вживати ввічливі форми привітання.	
Лютий	1. Спостереження	«За акваріумними рибками»	Закріпити знання дітей про деякі особливості поведінки риб; дати дітям знання про те, що рибок потрібно годувати; викликати бажання працювати; виховувати дбайливе ставлення до рибок,	Акваріум з рибками, корм, сачок.
	2. Бесіда	«Милосердя і жорстокість»	Продовжити формування у дітей людських чеснот, зокрема милосердя; вчити готовності прийти на допомогу в разі потреби, вміння прощати; виховувати почуття взаємоповаги, взаємодопомоги.	Ілюстрований матеріал, оповідання В.Сухомлинського «Покинута кошеня».
	3. Дидактична гра	«У якому вчинку живе	Розширити уявлення дітей про людські	Сюжетні картинки

		добро»	чесноти; заохочувати до корисних справ; учити відрізняти добре від поганого.	морально-етичного змісту.
	4. Художня література	Читання оповідання В. Сухомлинського «Це горобці плачуть від холоду»	Продовжувати ознайомлювати дітей з прозовими творами В. Сухомлинського; спонукати до висловлювання свого ставлення до прослуханих творів, до вчинків героїв; виховувати допитливість, дбайливе ставлення до птахів.	Предметні та сюжетні картинки про зимуючих птахів; оповідання В. Сухомлинського «Це горобці плачуть від холоду».
	5. Гра - розминка	«Нічний потяг»	Прищеплювати дітям корисні звички чемного поводження, вживання ввічливих слів; вчити правил культурної поведінки.	Ліхтарик, два капелюха.
	6. Міні - заняття	«Про родину піклуватись будемо, нікого не забудемо»	Дати дітям можливість усвідомити, що родина - це люди, пов'язані почуттями любові, а також відповідальності одне перед одним; пояснити життєве правило «Якщо я беру, то я даю» ; підвести до думки, що всі в родині піклуються одне про одного; виховувати шанобливе ставлення до рідних.	Папір, фольга, конфеті, клей, ножиці; схема «Домашні обов'язки».
	7. Хвилинка - роздуми	«Що таке щастя?»	Дати визначення слова «щастя»; спонукати до самовдосконалення, вчити дітей бачити щастя і бути щасливими.	Прислів'я, казки; чарівний мішечок.
	8. Пальчикова гімнастика	«В цьому домі ми сім'я»	Виховувати товарищів у колі друзів та чуйність стосовно до новачків; викликати в них бажання знайомитися з однолітками, підтримувати їх.	
Березень	1. Спостереження	« За синичкою»	Закріпити у дітей поняття про перелітних і зимуючих птахів; розвивати спостережливість; виховувати бережне ставлення до птахів.	Корм: пшениця, насіння.
	2. Бесіда	«Добро і зло»	Сформувати поняття «добро» і «зло»;	Ілюстративний

			виховувати кращі людські якості.	матеріал за темою; оповідання В. Сухомлинського «Ледар і сонце».
	3. Творча гра	«Якби я був...»	Формувати чуйність, доброту, милосердя; виховувати любов і повагу до навколишнього .	
	4. Художня література	Читання вірша В. Бичко «З восьмим березня, мамо, зі святом!» та оповідання В.Сухомлинського «Чому мама так хвалить?»	Ознайомити дітей з художніми творами; учити розуміти зміст прозового та віршованого художніх творів; розвивати уяву, фантазію, мислення; формувати вміння давати етично-моральні оцінювання та судження діям героїв твору; виховувати любов до матусі та повагу до неї	Сюжетні малюнки - хатні справи; оповідання В.Сухомлинського «Чому мама так хвалить» та вірш В. Бичка «З восьмим березня, мамо, зі святом!».
	5. Гра - розминка	«Скільки нас живе в квартирі»	Продовжувати формувати в дітей навички встановлення доброзичливих стосунків з оточенням; виховувати уважне та чуйне ставлення одне до одного.	
	6. Міні - заняття	«Ми пасажери»	Продовжувати закріплювати правила культурної поведінки в громадському транспорті; ознайомити дітей з моральними вимогами суспільства.	Сюжетні малюнки до теми.
	7. Хвилинки - роздуми	«Навіщо кажуть спасибі?» В. Сухомлинський оповідання «Навіщо кажуть спасибі?»	Учити дітей вживати слова подяки; формувати уявлення дітей про важливість толерантної взаємодії; виховувати навички культури поведінки.	Оповідання В.Сухомлинського «навіщо кажуть спасибі?».
	8. Пальчикова гімнастика	«До побачення!»	Продовжувати закріплювати слова	

			ввічливості, проявляючи при цьому радість і доброзичливість.	
Квітень	1. Спостереження	«Комахи»	Поглибити знання дітей про комах; вчити розрізняти їх за зовнішніми ознаками; виховувати естетичні почуття, бережливе ставлення до живої природи.	Сюжетні картинки «добре – погано».
	2. Бесіда	«Манери. Гарні та погані манери.» оповідання В. Сухомлинського «Чого це дідусь такий добрий сьогодні»	З'ясувати значення терміна «манери»; виховувати гарні манери; вчити розрізняти та оцінювати погані та гарні манери.	Ілюстрації до твору В.Сухомлинського, сюжетні картинки: гарні та погані манери.
	3. Дидактична гра	«Відвідаємо хворого»	Учити дітей бути добрими, милосердними, уважними, за потреби допомагати і робити це доброзичливо, невимушено; розвивати вміння говорити добрі слова, оцінювати свої дії; виховувати почуття доброти, поваги до оточення, до товаришів.	Картинки із зображенням життєвих ситуацій, паперові серця.
	4. Художня література	Читання вірша Н.Забіли «Ластівки» та казки В.Сухомлинського «Шпак прилетів»	Ознайомити дітей з художніми творами; учити слухати і розуміти зміст художніх творів, емоційно сприймати їх зміст; розвивати навички елементарного оцінювання поведінки персонажів; формувати розуміння морального змісту казки; виховувати інтерес до художньої літератури, поваги до праці.	Сюжетні картинки про птахів; іграшка – ластівка; вірш Н.Забіли «Ластівки та казки», казка В.Сухомлинського «Шпак прилетів».
	5. Гра - розминка	«Ми веселі діти»	Учити дотримуватись усіх форм увічливості; розвивати почуття задоволення від результатів своєї діяльності.	
	6. Міні - заняття	«Праця в нашому	Закріпити знання дітей про працю	Сюжетні картинки –

		житті».	дорослих; простежити взаємозалежність у роботі людей різних професій; необхідність виконання своїх трудових обов'язків для отримання потрібного результату; виховувати відчуття гордості за своїх батьків, повагу до праці дорослих, бажання наслідувати їх у посильних справах .	професії.
	7. Хвилинка-роздуми	«Хто спішить – той людей смішить»	Показати дітям, що поспіх не завжди допомагає; витривалість і терпіння - кращі людські риси характеру; виховувати кращі людські якості на зразках народної мудрості	Ілюстративний матеріал, прислів'я.
	8. Пальчикова гімнастика	«Пальчики прокинулись»	Сприяти розвитку дрібної моторики, а отже, й мови малюка, координації рухів його рук; продовжувати вчити дітей вживати ласкаві та ніжні слова.	
Травень	1. Спостереження	«За небом»	Вчити дітей самостійно прогнозувати погоду за станом неба; розвивати спостережливість; удосконалювати комунікативні навички(вміння висловлювати свою думку, проявляти доброзичливість до суджень інших дітей; виховувати пізнавальні інтереси.	Оповідання В. Сухомлинського «Я хочу сказати своє слово».
	2. Бесіда	«Що таке співчуття?»	Ознайомити дітей з емоційними проявами людини; вчити враховувати почуття інших людей, уміти співчувати, співпереживати; розвивати уяву; виховувати повагу до людей.	Картини за змістом бесіди.
	3. Дидактична гра	«Обери найкращий варіант»	Закріплювати вміння дітей самостійно знаходити позитивне. рішення в будь –	Картини морально - етичного змісту.

			якій ситуації ; розвивати кмітливість, креативність , вміння застосовувати набуті знання на практиці , виховувати самостійність ; формувати позитивне бачення світу	
	4. Художня література	Казка В.Сухомлинського «Гавеня і соловей»	Ознайомити дітей з художніми творами; учти слухати і розуміти зміст художніх творів, емоційно сприймати їх зміст; виховувати любові до матері , вміння співчувати, надавати посильну допомогу тим, хто її потребує.	Ілюстрації до казки В.Сухомлинського «Гавеня і соловей»
	5. Гра - розминка	“Стільчик любові”	Вчити дітей приділяти увагу іншим і отримувати увагу на свою адресу.	Стільці.
	6. Міні-заняття	«Школа шляхетності»	Продовжувати формувати уявлення дітей про норми поведінки в дитячому колективі, правила поведінки з дорослими; учти робити моральні висновки й обирати правильний вибір у тій чи іншій ситуації; формувати поняття добре і погано, почуття поваги, милосердя, навчати гарних манер; вчити розуміти народну мудрість; виховувати поважне ставлення до оточуючих, позитивні моральні якості.	Чотирикутні шапки директора та вчительки; костюми героїв, лялька-іграшка. Ілюстрації на тему «Що добре, що погано»; фланелеграф, пласкі різнокольорові кільця; картка, розділена на шість квадратів, три кружечки жовтого кольору, три — коричневого.. Смайлики (круги з паперу), фарби,
				пензлики, матеріал для малювання;
	7. Хвилинка - роздуми	«Правда дорожча за неправду»	З’ясувати зміст поняття «правда»; вчити дітей говорити правду, чинити по правді;	Народні прислів’я, ілюстративний матеріал.

			виховувати кращі моральні якості людини.	
	8. Пальчикова гімнастика	«Робота»	Сприяти розвитку дрібної моторики, а отже, й мови малюка, координації рухів його рук; виховувати кращі моральні якості людини.	